

Οι μαθητές και οι μαθήτριες της Α' και Β' Λυκείου των Εκπαιδευτηρίων Πάνου κατά το σχολικό έτος 2017-2018, σε συνεργασία με τον καθηγητή Οικονομικών κ. Κων/νο Καμάρα και τους καθηγητές ΕΡΑΣ Θεόδ. Τομαρά, Λίντα Αλεξοπούλου και Νάντια Μαραζιώτη ερεύνησαν για το πρόγραμμα ΕΡΑΣ («Οι νέοι ψηφίζουν ... Ευρώπη») τις διαφορές στο βιοτικό επίπεδο μεταξύ των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα αποτελέσματα της έρευνάς τους μεταφράστηκαν και στα αγγλικά σε συνεργασία με την καθηγήτρια των Αγγλικών κ. Χριστίνα Ζαχαροπούλου και, αφού μετατράπηκε σε ρουετροίντ, παρουσιάστηκε στους μαθητές του Λυκείου σε ειδική εκδήλωση.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: ΕΠΙΠΕΔΟ ΖΩΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) αποτελεί μια οικονομική και πολιτική ένωση είκοσι επτά ευρωπαϊκών κρατών. Ιδρύθηκε την 1η Νοεμβρίου 1993 με τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, γνωστότερης ως Συνθήκη του Μάαστριχτ, βασιζόμενη στις τότε Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Οι εθνικοί λογαριασμοί αποτελούν πηγή πολλών γνωστών οικονομικών δεικτών. Το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) είναι η συχνότερα χρησιμοποιούμενη μονάδα μέτρησης του συνολικού μεγέθους μιας οικονομίας, ενώ παράγωγοι δείκτες, όπως το κατά κεφαλή ΑΕΠ χρησιμοποιούνται ευρέως για τη σύγκριση των συνθηκών διαβίωσης, ή για την παρακολούθηση της οικονομικής σύγκλισης ή απόκλισης στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ή ΑΕΠ) (αγγλ. Gross Domestic Product - GDP) είναι το σύνολο όλων των προϊόντων και αγαθών που παράγει μια οικονομία σε διάστημα ενός έτους, εκφρασμένο σε χρηματικές μονάδες. Με άλλα λόγια είναι η συνολική αξία όλων των τελικών αγαθών (υλικών και άυλων) που παρήχθησαν εντός μιας χώρας σε διάστημα ενός έτους, ακόμα και αν μέρος αυτού παρήχθη από παραγωγικές μονάδες που ανήκουν σε κατοίκους του εξωτερικού.

Στο εσωτερικό της ΕΕ, η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ παρουσίασε μεγάλες διαφορές, τόσο χρονικά όσο και μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ. Έπειτα από συρρίκνωση σε όλα τα κράτη μέλη εκτός από την Πολωνία το 2009, η οικονομική ανάπτυξη επανέκαμψε σε 23 κράτη μέλη το 2010, ενώ η ίδια κατάσταση επαναλήφθηκε το 2011. Ωστόσο, το 2012 η εξέλιξη αυτή αντιστράφηκε, καθώς μόλις

λιγότερα από τα μισά (13) κράτη μέλη ανέφεραν οικονομική μεγέθυνση. Το 2013 τα περισσότερα κράτη μέλη κατέγραψαν αύξηση εκ νέου, με τον αριθμό των κρατών που κατέγραψαν θετικό ποσοστό μεταβολής να φτάνει 17 το 2013 και να αυξάνεται σε 25 το 2014 και σε 27 το 2015· το μοναδικό κράτος μέλος με αρνητικό ποσοστό μεταβολής το 2015 ήταν η Ελλάδα, η οποία κατέγραψε πτώση κατά 0,2 %, ύστερα από αύξηση κατά 0,4 % το 2014 και έξι διαδοχικές μειώσεις της οικονομικής απόδοσης κατά την περίοδο 2008-2013. Το 2016 για πρώτη φορά από το 2007 κανένα κράτος μέλος δεν ανέφερε πτώση του ΑΕΠ, ενώ τα 27 ανέφεραν αύξηση και η Ελλάδα δεν είχε μεταβολή. Τα υψηλότερα ποσοστά αύξησης το 2016 καταγράφηκαν στην Ιρλανδία (5,2 %) και στη Μάλτα (5,0 %), ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά – εκτός του 0,0 % ποσοστού μεταβολής στην Ελλάδα – ήταν η αύξηση κατά 0,9 % στην Ιταλία και κατά 1,2 % στη Γαλλία και στο Βέλγιο.

Το πραγματικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν είναι ο σημαντικότερος δείκτης με τον οποίο μετράται η οικονομική ευημερία μιας οικονομίας. Δεν είναι ιδεώδης, αλλά είναι ο καλύτερος που υπάρχει. Αν διαιρέσουμε το πραγματικό Α.Ε.Π. ενός έτους με τον πληθυσμό της χώρας του ίδιου έτους, προκύπτει το κατά κεφαλήν πραγματικό Α.Ε.Π., που μετρά το εισόδημα ενός ατόμου (κατά μέσο όρο) στην οικονομία.

$$\text{Κατά Κεφαλήν Πραγματικό Α.Ε.Π.} = \frac{\text{Πραγματικό Α.Ε.Π.}}{\text{Πληθυσμός}}$$

Το πραγματικό κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. δίνει το προϊόν που θα αντιστοιχούσε σε κάθε κάτοικο μιας οικονομίας, αν η διανομή του ήταν ίση. Όπως γίνεται αντιληπτό, όσο μικρότερη είναι η ανισοκατανομή τόσο πιο αξιόπιστο μέτρο γίνεται το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π., και το αντίθετο. Το θετικό και συγχρόνως σημαντικό στοιχείο είναι ότι το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. λαμβάνει υπόψη τη μεταβολή του πληθυσμού, γι' αυτό και χρησιμοποιείται για να μετρά τις επιδόσεις των οικονομιών διαχρονικά, αλλά και μεταξύ των χωρών για διεθνείς συγκρίσεις.

Όπως βλέπουμε το κατά κεφαλήν ΑΕΠ επηρεάζεται από το πραγματικό ΑΕΠ και τον πληθυσμό της χώρας. Όμως κάθε χώρα της ΕΕ είναι μοναδική. Αυτό σημαίνει ότι, π.χ., το ακαθάριστο εθνικό προϊόν (ΑΕΠ) και η αύξηση του πληθυσμού μπορεί να διαφέρουν κατά πολύ από τη μια χώρα στην άλλη. Κάθε χώρα έχει επίσης τη δική της προσέγγιση όσον αφορά βασικούς τομείς πολιτικής, όπως η εκπαίδευση.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει 508 εκατομμύρια κατοίκους, τον τρίτο μεγαλύτερο πληθυσμό στον κόσμο μετά την Κίνα και την Ινδία.(πίνακας 1).

Πληθυσμός ανά χώρα (πίνακας 1)

Χώρα	Συνολικός πληθυσμός	Πληθυσμός (%)
Μάλτα	429344	0,08%
Λουξεμβούργο	562958	0,11%
Κύπρος	847008	0,17%
Εσθονία	1313271	0,26%
Λεττονία	1986096	0,39%
Σλοβενία	2062874	0,41%
Λιθουανία	2921262	0,57%
Κροατία	4225316	0,83%
Ιρλανδία	4628949	0,91%
Σλοβακία	5421349	1,07%
Φινλανδία	5471753	1,08%
Δανία	5659715	1,11%
Βουλγαρία	7202198	1,42%
Αυστρία	8576261	1,69%
Σουηδία	9747355	1,92%
Ουγγαρία	9855571	1,94%
Πορτογαλία	10374822	2,04%
Τσεχική Δημοκρατία	10538275	2,07%
Ελλάδα	10858018	2,14%
Βέλγιο	11258434	2,21%
Κάτω Χώρες	16900726	3,32%
Ρουμανία	19870647	3,91%
Πολωνία	38005614	7,47%
Ισπανία	46449565	9,14%
Ιταλία	60795612	11,96%
Ηνωμένο Βασίλειο	64875165	12,76%
Γαλλία	66415161	13,06%
Γερμανία	81197537	15,97%
	508450856	100%

Πηγή: [Eurosta](#)

Η αύξηση του πληθυσμού της Ευρώπης προκύπτει από τον συνδυασμό της φυσικής αύξησης (ο ετήσιος αριθμός των γεννήσεων υπερβαίνει τον αριθμό των θανάτων) και της καθαρής μετανάστευσης (ο αριθμός των ατόμων που εγκαθίστανται στην ΕΕ υπερβαίνει των αριθμό εκείνων που την εγκαταλείπουν). Ταυτόχρονα, ο πληθυσμός της Ευρώπης γερνάει, καθώς αυξάνεται το προσδόκιμο ζωής και γεννιούνται λιγότερα παιδιά.

Μπορούμε να συγκρίνουμε τις χώρες της ευρωπαϊκής ένωσης όσον αφορά το βιοτικό τους επίπεδο μετρώντας τις τιμές αγαθών και υπηρεσιών κάθε χώρας σε σχέση με το εισόδημα, κάνοντας χρήση ενός κοινού τεχνητού νομίσματος που ονομάζεται "μονάδα αγοραστικής δύναμης" (ΜΑΔ). Η σύγκριση του κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ δίνει μια εικόνα του βιοτικού επιπέδου σε όλη την ΕΕ.

Κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ

Χώρα	Κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ
Βουλγαρία	47
Ρουμανία	55
Κροατία	59
Λεττονία	64
Ουγγαρία	68
Πολωνία	68
Ελλάδα	73
Λιθουανία	75
Εσθονία	76
Σλοβακία	77
Πορτογαλία	78
Κύπρος	82
Σλοβενία	83
Μάλτα	84
Τσεχική Δημοκρατία	85
Ισπανία	91
Ιταλία	96
Γαλλία	107
Φινλανδία	110
Βέλγιο	119
Σουηδία	123

Γερμανία	124
Δανία	125
Αυστρία	130
Κάτω Χώρες	131
Ιρλανδία	134
Λουξεμβούργο	266

Πηγή: [Eurostat](#)

Η διασπορά του **κατά κεφαλήν ΑΕΠ** στα κράτη μέλη της ΕΕ παραμένει εξαιρετικά εντυπωσιακή. το Λουξεμβούργο έχει με διαφορά το υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ απ' όλες τις χώρες και υπερβαίνει κατά περισσότερο από 2,5 φορές τον μέσο όρο της ΕΕ-27 και σχεδόν 6 φορές το ΑΕΠ της Βουλγαρίας, που είναι το φτωχότερο κράτος μέλος της ΕΕ σύμφωνα με τον συγκεκριμένο δείκτη. Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της λουξεμβουργιανής οικονομίας, που εξηγεί σε κάποιον βαθμό το πολύ υψηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας, είναι ότι απασχολεί μεγάλο αριθμό κατοίκων εξωτερικού, οι οποίοι συμβάλλουν στο ΑΕΠ της, αλλά δεν περιλαμβάνονται στον μόνιμο πληθυσμό. Οι Κάτω Χώρες καταλαμβάνουν τη δεύτερη θέση μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, αλλά η επίδοση αυτή υποσκελίζεται από δύο κράτη μέλη της ΕΖΕΣ, τη Νορβηγία και την Ελβετία. Η Ιρλανδία διατηρεί τη θέση της μεταξύ των πλουσιότερων κρατών μελών της ΕΕ.

Γενικότερα τα κράτη της βόρειας και κεντρικής Ευρώπης έχουν υψηλότερο **κατά κεφαλήν ΑΕΠ** από αυτές τις νότιες Ευρώπης.

Το **βιοτικό επίπεδο** στην ευρωπαϊκή ένωση βελτιώνεται με την προστασία του περιβάλλοντος, με την ενθάρρυνση δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, με τον περιορισμό ανισοτήτων και με τη σύνδεση απομονωμένων περιοχών με την ανάπτυξη υποδομών. Στις χώρες της βόρειας Ευρώπης αυτή η προσπάθεια είναι μεγαλύτερη και πιο οργανωμένη από αυτή των χωρών της Νότιας Ευρώπης, για αυτό και το βιοτικό τους επίπεδο είναι καλύτερο στην Βόρεια Ευρώπη.

Όσον αφορά στην **εκπαίδευση**, με αυτή βελτιώνονται τα προσόντα των εργαζομένων, για να μπορούν να αντιμετωπίσουν καλύτερα τον συνεχώς αυξανόμενο ανταγωνισμό. Το ύψος των δαπανών για την εκπαίδευση ποικίλλει από χώρα σε χώρα. Στη Βόρεια Ευρώπη οι δαπάνες αυτές είναι υψηλότερες από τις αντίστοιχες των χωρών στην νότια Ευρώπη. Μάλιστα ξοδεύουν πολλά στην βόρεια Ευρώπη για την ανάπτυξη και την εφαρμογή νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, κάτι που δεν συμβαίνει στις χώρες της Μεσογείου. Και τα κίνητρα που δίνονται στους μαθητές στην βόρεια Ευρώπη είναι πολλά. Η εκπαίδευση λοιπόν και η σημασία που δίνουν σε αυτή οι χώρες της βόρειας Ευρώπης είναι ένας ακόμη λόγος να έχουν καλύτερο βιοτικό επίπεδο από τις υπόλοιπες.

Περιληπτικά άλλοι λόγοι που οι χώρες της βόρειας Ευρώπης έχουν **καλύτερο επίπεδο ζωής** είναι η καλύτερη οργάνωση στους παρακάτω τομείς:

- εργασία και συνταξιοδότηση με δίκαιες αποδοχές,
- εκπαίδευση και νεολαία (με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω),
- υγειονομική περίθαλψη,
- δικαιώματα των καταναλωτών,
- ταξίδια και μεταφορές,
- οικογένεια και η Νομοθεσία βόρειων χωρών της ΕΕ,
- μεγάλη οικονομική βοήθεια σε νεοφυείς επιχειρήσεις,
- χαμηλότερος ΦΠΑ & φόρος,
- πιο κοντά στα Ευρωπαϊκά πρότυπα και πιο καθαρή ευρωπαϊκή νοοτροπία,
- πρόσληψη και κοινωνική προστασία του προσωπικού,
- λιγότερες Εισαγωγές και περισσότερες εξαγωγές, επειδή έχουν μεγάλες παγκοσμίου φήμης βιομηχανίες,
- χρηματοδότηση και στήριξη νοικοκυριών και επιχειρήσεων και
- τήρηση Περιβαλλοντικών κανόνων από τους πολίτες και εφαρμογή των ποινών από το κράτος.